

Jaunimas

Mēnesinis laikraštis skiriamas jauniešiem.

TURINIS: Manīti — suprastī — mīlētī. — Gīvenīmo rūkuose. — Apzvalga: Lietuviū susīrinkīmai ant Rambīno; Vienas Vokietīū rašītojas; Vangū virū pataisīmas; Vokios socialistū draugījos vadovas. — Pasīkalbējīmai: Kodēl beturto zmonēs daug vaikū gīndo? Ar rankraštīje atspīndī zmogaus sielos ir kūno stovīs? Kaip reikētū vaikus gerīausīai augīntī, jeīb zmonēmīs taptū? Norētīau "Jaunimo" A-b-c rankos rašte īsmoktī. — Naujī rāštai: Dievo Muzikantas, Žaliosios gīrios gīesmēs; L. Mokslo Draugījos rāštai, Lietuviū Tauta; A. Janulaitis, Simanas Daukantas. — Iš leidējū - rašītojū pusēs. — Vaizdelīs.

MANITI — SUPRASTI — MILETI.

Paprastai žmonės tiki tą šviesą, kuria jie galėtų apšviesti, esant mokslo žiniose. Tačiau lengva yra numaniti, jog tąjam visas mokslas yra be naudos, kurs neturi gėlius maniti ir suprasti.

Iš dviejų paikų žmonių berods tasai su mokslu būs tartum šviesesnis. Jo darbai būs tvarkiau dāromi. Vienok giliau žiūrintiām labai greit paaiškės, jog tas žmogus nedirba savo protu ir išmānīmu, bet tuo, kā ikāltasis mokslas jam liepia darīti.

Mokslu jis pasitiki, pats visai nesprendamas, ar tasai geras ar blogas, paikas ar išmintingas. Ir ne tik vienas tokiū žmoniū dār tvirtina, jog žmogus negālīs nieko tikra apie kalbamuosius dālikus žinoti. Reikiā sektī senā pāprotī. Reikiā darīti, kā autoritātēs darīti pataria.

Be abejonės tars kitaip tasai, kurs geriau ir giliau galēs maniti ir suprasti negu kiti, arba kurs

tai darīti išmokes būs. Istikrūjū tik tas tebus apsviestas, kurio galia manīti ir suprasti būs didējusi.

Nedidēja ta galia jau tik tuo, kad žmogus mokslo žinias išikalia ū atminti. Jis turi savo mánimo ir proto gáliomis naudoties. Platiai žinomas toks naudojimas ūra suvaldīmas visū vidaus turtū. O nėra tiejie tiktai mokslo žinios, bet ir jausmai, geismai, linkimai, ir tt. Toks valdīmas arba susivaldīmas ūra priešingas pasileidimui. Doras gyvenimas ūra istikrūjū paprastai geriausias būdas apsišviesti, arba kas tiek-jau: didinti savo mánimo ir supratimo jėgas.¹⁾

Tik neužtenka tai. Žmogus turi išmokti ir gīventi visame, ká jis mánio ir ká jis patiria. Sitas dalīkas ūra labai svarbus. Bet mūsū laiku máža tezinomas. Senovėje apsišviest norintieji rūpinos vīriausiai tuo.

Buvo pirma norima, kad žmogus pats apsi-reikštū savo zodiais, savo darbais, savo veikimu. Nūdien paprasta, kad iš žmogaus tik tai teapsi-reiškia, kas jām ūprátita, kas jām ū atminti ūdėta, ká iš kitū pasielgimo jo veikas atspindi. Toliau tad buvo pasistengiama, kad patsai žmogus jaustū save esant visame, kas patiriama, ir taip visa žinotū.

Siuodu dalīku ūra vīriausiuoju žmogaus apsišvietimo laipsniu. Visi kiti ūra tiktai prietaisos, tarpininkai ir užbaigos.

Mánimas bei supratimas ūra vien apsišvietimo prietaisos. Bandīkime tai išvīsti. Tarp visū

¹⁾ Rášes esmi apie tai platiau rašte: Apsišvietimas.

gīviū žmogus ūra manītojas. Manīti ūra vīriausias jo žīmis. Regimojo ir neregimojo gyvenimo dalīkus jo sámonē atspindi. Ir norėdamas ar nenorėdamas, žinodamas ar nežinodamas žmogus tūjū atspindius sulīgina ir skirsto, suvokia, kame jie prisilīgsta ir kame jie skiriasi, ir juos skaito. Tampa tie atspindiai žmogaus sámonēj tikrais, tarsi sustingusiais dalīkais: sávokomis.

Labai tvirtai nustatītos sávokos ūra tos, iš kuriū žinija susideda. Napatvirtintosios sávokos naudojamos paprastame žmogaus gyvenime. Bet jos gīvesnēs negu anos.

Ūra žinoma, kad visas gyvenimas nuolatai keitiasi. Niekas nėra tas pats nei akies mirksni. "Viskas srávi!" Ir sávokos keitiasi. Tik jū kaita turi kitokias sáligas negu paprasto gyvenimo maina. Todėl sávokos labai greitai nebepritinka tiems daigtams, po kuriū veikimo jos sutvertos.

Bet žmogus līgiai naudojasi savo sumanītomis sávokomis regimiesiems dalīkams tvarkīti, kaip sáko: išguldīti. Suprantama lengvai, kad neišeina tše daug gero. Dár gi ūra vīriausias klausimas žmogaus tuomet: Kám tinka šis bei tas? Ir apie šviesos ūgijimá iš to negáli būti nei kalbos.

Sávokas tverdamas žmogus mánio, jas naudodamas, kaip minėta, jis suprantá. Manīti ūra tvėrimo, suprasti tvarkos dárbas. Bet ir vienu ir antru žmogus rištas su savo sámonė prie regimūjū dalīkū. Jis savo siela žvelgia tiktai ū jūjū pavirsū.

Bet tokiu būdu negâlimas gilesnis zvilgis î gîvenimâ. Zmogus taip tegâli suzinoti, kaip tasai išrodo, ne kaip jis ištikrûjû îra.

O tokiu dârbu kaip tik vargsta mokslininkai. Ir pasekant kokiâ-nors mokslo šakâ, mâtoma, kaip joje nuolatai apdrozinêjamos sâvokos, kitos visai sutrupinamos ir metamos î šalî ir naujos dirbamos ir tvarkomos.

Gîvenimas tuo nepasirodo giedresnêj šviesoje. Ir visa zmoniû pazanga taip moksle, kaip dailêje ir tikîboje nepareina iš tokio dârbo, bet iš îpatingû akies mirksniû. Sâko pâtis zmonês, patîre tokius akies mirksnius: Mân sušvîtêjo!

Iš tokio sušvîtêjimo pareina kartais visâm âmziui dârbas. Naujos sâvokos tveriamos, ir naujâm dalîkû tvarkîmui jos naudojamos. Stojosi tokiu būdu, paveikslui Newtono (tart reik Njûtn) mokslas apie svarumâ (gravitâciâ) Lamarkio apie pâzangâ (evolûciâ). Kalbama tad apie tokiû zmoniû "intuîciâ".

Tokie zaibai sieloje neatsitinka kiekvienâm. Bet galêtû atsitikti. Zmogus tik turi bandîti bûti visumet jis pats. Turi kiekviena proga vis save ir gi teisingai apreikšti. Neatsizvelgti î tai, kâ kiti sakîs, kas vienâm ar antrâm tiks, kaip vienas ar kitas târia ir dâro, bet vien klausîti augštiausiûjû zmoniškumo îsâkîmû, kurie jo sieloje suskâmba. Kuriame tokiû dâr nêra, tas berods turi sekti prakilnus paveikslus. Išlengvo tad jâm ir anie atsiras.

Nûdien jau ir pradedama šî dalîkâ gana augštai statîti. Mokslas prieš tai mâza tesveria. Jieškoma, kad didis zmogus visuose savo apsireiškimuose bûtû visiškai jis pats augštiausia prasme.

Kuomet zmogus stengiasi taip gîventi, išlengvo jâm atsitinka minêtieji akies mirksniai. Vis dažniau tad jâm îpatinga šviesa nušvietia tai vienâ, tai kitâ gîvenimo klausimâ. Ir taip zmogus šviesesnis pastoja.

Toks apšviestas zmogus aiškiai skiriasi nuo kitû. Jis gîvena daugiau dvâsios gilîbêse negu kiti. Ir veikia pastebima, kad jis už kitus meilingesnis. Jis gâli širdingiau mîlêti.

Nereikêtû tai sukeisti su geidimu. Tai kas kita. Geidia tie zmonês, kurie nêra šviesûs ir kurie viso-to nekentia, kas jiems nêra geistina.

Mîlêt galêti îra zîmis augštai iškilusio zmogaus. Jis gîvena ne savo zmogîstos paviršuje, bet savo sielos gilîbêje. O tise nebêra erdvês ir laiko tolibiû. Todêl tokiâm zmogui, kurs mîlêti gâli, gîventi galima visuose dalîkuose. Todêl jis juos ir zino jû esîbêje. Neziûri jis î juos iš paviršaus, bet iš vidaus, kaip jie ir apsireiškia iš vidaus paviršun. Jis juose gîvena, kaip jis gîvena savo viduje. Ir pazîsta visus dalîkus, kaip jis save patî pazîsta.

Toks zmogus îra tikrai šviesus. Jis turi tikriausiajî ir tobûliausiajî zinojimâ. Jis nemoka tiktai manîti ir suprasti, jis gâli gîventi kito zmogaus sieloje, kito daigto esîbêje, kadangi jis gâli mîlêti. Ir îpa-

tinga, tas, kurs mīli, nieko nenori, nieko negeidia.
Jis viso turi. Mīlēti īra pilniausiu būdu zinoti.
Ir viso gīvenimo vienībe pasiekti. *Vidūnas.*

Pastaba: Jeib kartā ir pasakīti: Sī rāšini parašiau pažindamas visā eile garsiū rāstū ir mokslū, pav. Henri Bergson, Ivedimas ī Metafizikā; Erdmann, Psychologīa kalbos; Plato, Faidros: pāsakā apie Dievaitī Theut ir jo īsradimus.

GIVENIMO RUKUOSE.

Apīsaka.

KAS AŠ?

Buvo kur-nors žmogus. Lankīdavaus prie jo, kuomet tikt galėdavau. Taip ir vēl kartā buvau nuėjes. Sėdėjo jis ant savo sėdelio. O aš atsisėdau ant žemo suoloelio šale jo. Žiūrėjo māt ī akis. Ipatingai švietė jo veidas. O ākīs buvo līg saulės. Žvelgiau per jas ī jo sielā.

Pamiršau gīvenimā. Ir nepamenu, ar mano bitiulis šnekėjo. Vienok tai tikrai žinau, kad aš regėjau. Buvo, līg gīventiau ne tame gīvenime, kurs mums paprastas, bet tame, kurs visiškai šviesus, jeigu tik ne pati šviesa īra. Ir toj šviesoje išvīdau tarsi ant rāsto visus to māt mielo žmogaus āmžius. Dār māt beskaitant juos, ir gi manasis pastojo māt geriau suprantamas. Jau beveik jo mīslī, jo uždavinī ir žinojau.

Tai ir līg prabilo mano bitiulis. Sākė, jog tur būt nesimatīsiva taip veikia. Bet paliekās māt rāstā. Susidedās iš dviejū daliū. Tājī gālīs skaitīti ir juo naudoties. Tame rašte rasīs jo āmžiū prietiras. Ir gāl dār daugiau negu jas.

Atsisveikinau su juo. Ir ējau. Bet aiškiai jautiau, jog jo siela līdėjo mane. Bet kuo tolesnēmis dienomis nuėjau nuo tos valandelės, tuo tamsiau rādosi aplink mane. Gīvenau vēl gīvenimo rūkuose. Ir pildiau tše savo pareigas.

Kartais pasiilgau labai išvīsti nors kelis spindulius tuose rūkuose. Atminiau mīlimus žmones. Ir jautiau

līg pasiektiau jū vienā bei kitā. O nors neregėtiau pilnai to, kurī jautiau, vis dėlto žinojau nevaikštiojās vienas.

Praėjo laikas. Ir vēl pasigedau žmoniū. Vėl mėginau pasiekti vienā bei kitā. Bet likaus vienas. Sukilo didis pasiilgimas mano sieloje. "Bitiuli mano, ar tavės nebegaliu nujausti? Taip aš vienas tuose rūkuose!"

Ir līg vedamas priėjau prie savo rāšimo stālo. Gulėjo tše dār neatvertas tas māt paduotas rāstas. Atskleidiau. Skaitiau antrašā: "Gīvenimo rūkuose..." Skleidiau tolin ir radau antrai rāsto dāliai tā pātī antrašā. Kā tai reiškia? Pradėjau skaitīti iš pradios pirmajā dālī.

Bet vos pradėjes, ir nusimaniau kaži-kaip augštai keliamas iš paprasto gīvenimo. Maniau pirma, rašitojas kalbėsiās apie kūdikio dienas, gāl net apie savo užgimimā. Bet nieko to. Kalbėjo tokiu-jau būdu, kaip mano bitiulio ākīs tardavo ī mane žvelgdamos.

Kalbėjo āmžinībės žvilgsniu. Nėra jām užgimimo ir mirties. Gīvenimas — āmžinas judėjimas. Nėra tame pradios nei pabaigos. Pāsakoja bitiulis, kaip ilgais āmžiais tāpes tokiu, kurs susiprātes save vadinti žodiu aš o kitus žodiu tu. O taip tarti turėdamas jautėsi kaži-kur nuėjes, nukeliāves. Tad vēl grīzes ir visa-tai pamiršes. Bet ir vēl kaži-kur nuklīdes. Tuomet vēl ir tāres apie save žodiu aš ir apie kitus žodiu tu. Tad iš naujo grīzes ir nusimānes jautiās neapsākōmā palaimā.

Taip jis gīvenes. Bet kas kart aiškiau pasijautes vienu, kuo dažniau parėjes ī tā padėjimā, kuriame save vadines aš. Ir vis didėjes tūjū skaitius, kuriuos kalbines žodiu tu. Pagaliaus visas gīvenimas buves pilnas tokiū tu. Ir tie beveik visi buve jām priešingi. Gīvenimas kuone visai tamsus.

Visas gīvenimo guvumas buves tarsi sustojęs. Žmogus pats tiktai slinkes nuo akies mirksnio lig akies mirksnio. Apsigobes išlengvo kūnu, gimdamas iš motīnos ir augdamas. Ir kūnu gīvenes ir kūnu mires. Kartojosi būk tai nuolatai. Kuone nuobodiai.

Taip gīvene ir kiti, kuriuos šnekines zodiū tu. Tik īpatinga, kad tie vēl jī tuo zodiū vadindave o save zodiū aš. Numānes, kad kiekvienas sēdējes tartum kokiame skritulelīje. Apie tājī sākesi, jog tše smagu, šviesu. Bet bandīdamas īzvelgti ī jū skritulius, nieko nemātes. Kiekvienas tur būtsavo namelīje gīvenes. Ir tik tie tebuve mātomi.

İš tū nameliū jie kalbēje ī vienas kitā, kaip ir jis kalbējes ī kitus iš savo namū. Taip jis, taip ir kiti gīvene kol nesuire jū nameliai. Sakīdavo, tai esā mirti. O visa-tai rodēsi taip labai paprasta, taip aišku, suprantama.

Tokie nameliai buve vadinami žmonēmis. Kiti berods sakīdavo, būk tai žmoniū kūnai. Ir kiek vieni ir antri kalbēdavo apie save, tiek jie tatiau geisdavo veikiau īsiekti ī kitojo nāmā. Susisiekdavo tiejie. Bet tuomet ir kuolabiau sukildavo viename ir antrame pasiilgimas viens antrā pažinti.

Nesisekē tai. Ir kiekvienas savo skritulelīje tad sau vienas raudodaves. Ir vienām bei kitām atplaukusi mintis žinoti, kas tie ĩra ĩstikrūjū, kuriais zodiū tu vadina. Tik retasis tepamānes, ar nebūtū geriau pirma sužinoti, kas tas aš.

Nuostabu tas jo patīrimas, kaip jame šis klausimas užgimes buves. Tuomet jautes, līg jo aš šale jo esās, līg jī nuolatai līdētū. Tik jo nemātes. Līg vis tamsoj beklajojes. Ir skaudiai atsīdūres ne tikt vienā kartā ī kitā, kurī tad līg atstumdamas nuo saves vadines tu.

Tuo laiku berods jo šviesos skritulelis, kuriame gīvenes, māžumā skaidrējes, gāl net didējes. Tik anapus jo gīvenimas pasirodes dār tamsesnis.

"Kreipiaus tuomet ī vienā-kitā, kurie sākēsi visā gīvenimā ĩsmāne esā. Ir jie tārē, gīvenimā esant visai skaidru jū akīse. Neesā nieko daugiau, kaip tat, kas kartais susiduria. O kā aš vadinās aš ir tu, tai esā tik vėjai."

"Manīk", taip rāšo tše savo rašte mano bitulius "kā tu sakītai mār tvirtinant, šis mano rāstas susidedās vien iš tū juodū raideliū! Ir už jū nebūtū nieko daugiau. Ar

nesakītai mane esant juokdariū? Tu skaitās mintis, kurios tomis raidēmis prirodomos. Mintīs, tai rāstas. Bet raidēs nēra rāsto mintīs."

Šipsojaus tā skaitīdamas. Mār rodēs, ir vaikai ta žino. Žmoniū kūnai nēra žmonēs. Visa, kā regime tēra raidēs, kurios rašitos apreikšti nuostabioms mintims. Bet tū mintiū paprastai neregime. Vaikštiojame tamsoje.

Skaitiau toliau. Rašīta: "Tur būt mano aš ĩra mano kūno prasmē. O kūnas reikšmē to mano aš. Tatiau vis dār jautiau, kad mano aš kas ĩra, ko dār neesmi pasiekēs."

Taip jis rāšē. Ir išpāsakojo daug mažmoziū žinomojo žmogaus gīvenimo. Mār visa līg ir pats žinotiau. Gāl tūkstankart mano patirta. Visi taip gīvene: vālge, gēre, veike ĩra. Vienok skaitiau līg pririštas. Ir skaitīdamas tarsi regėjau gīvenimā iš kaži-kaip augšto stovio. Gāl iš tokios vietos, kuri apšvietia ir antrajā jojo puse. Tā puse, kuriā žmonēs dažnai sāko neesant.

Ir tad, kaip mane tie žodjai nustebino: "Vēl kartā girdėjau žmones apie mane sākant: Ir pasimires!"

Sukilo mār begalinē mintiū daugībē. Žmogus pasimires gāl girdēti kitus kalbant! Žmogus gāl tai ne tik vienā kartā girdējes būti? O nors aš daug pritīres buvau ir draugaudamas su minētu bituliu kartais kaži-kokiame nežemēs gīvenime pasijautes, tatiau ĩstartosios mintīs labai sujūdino mano vidū. Pradėjo manīje net kilti tīlūs, seni atminimai.

O tolin skaitīdamas visai nunērau ī tikrajā šviesos palaimā. Turētiau pastatīti šišon žodis ī žodī tā, kas ten parašīta. Kitaip to atkartoti negalētiau. Tatiau mano jausmai apie visa-tai mār tārē, kaip apie senai mano paties pritirtus dalīkus, tarsi apie kūdikio sapnus ar dangū.

Ir līg iš jo ĩskritau, kaip rāšte priėjau kokiā pābaigā. Bet už siauro tarpo buvo daugiau. Stovėjo tše antrašas: Rītas. Toliau: "Nebēra tamsu. Tik rūkai dār pildo gīvenimā. Tatiau ir per juos matau, kaip mane pasieka īpatingi spinduliai."

Ir mano bitulis tad pāsakojo, kaip jį gyvenimas kilniojes tai šen, tai ten. Pasitikės su žmonėmis, apie kuriuos tuoj numānes, jog jie jį senai, senai pasieke buvė. Līg jie su juo vaikštioje jau nakties tamsoj, o dabar rūkuose, nors tarsi per šidrā, su jais pasimātās.

Buves kartā didioj žmoniū kamšoj. Atėje ir nuėje jie tūkstantiais. Bet visi jie jām like rūkuose. Juose pradingė. Ir begālo nusimines, pasijausdamas vienū-vienas. Tad staigu atsirādes numānīmas, jog jo aš jām supranta-mai arti esās. Visai nauja buvė jām tai. O tuoj atsimi-nes, jog senai tai patirta ir vis iš naujo pamiršta.

"Bet dabar, kaip įpatinga! Tarsi mano aš būtū šale manes! Dabar sužinosiu, kas jis. O tik aš tai, kas vaikš-tioja, juda tolīn ir tolīn per āmžius be pradios, be pabaigos! Berods visi mano pritīrimai ir išmānīmai līg ne jame. Līg kažikur. Tarsi kažikas juos neštū su savimi mān artīn."

"Ir štai, stoviu ir žiūriu į žmones. Keliauja jie. Juda, bėga, gema, miršta. Ir bezvelgiās — į dvi aki. Ir jiedvi žiūri į mane. Žiūri, o rodos iš jų žvelgia amžinībė. Žvelgiu aš pats! Žvelgia mano aš! Dvim akim! Kaip iš-pāsakosiu!"

"O aplink mane šviesu. Ir skambu. Līg dangū dan-gūs būtū pragīde savo giesme. Arba līg tai giesmei būtū atsivėrusios mano ausis! Gīvenimo rūkuose buvo saulė užtekėjusi. Buvau sužinojes savo aš."

"Tatiau, ar ne sāpnas? Matau, tše, mano akīse, nieks kaip tik mergaitės pavidalas. Ar tai gāl jos siela mano aš? Kas tuomet aš pats? O kas ta šviesa? Kas ta ne-išreiškiama giesmė?"

"Tariau į ją! Ir ji tārė į mane! Līg senai ją būtiau pa-zines! O ji taipo-jau, līg senai būtiau buvė jai žinomas. Koks nuostabumas! Tarsi būtuva gīvenusiu viename skri-tulij: mano ar jos šviesos skritulije. Ar gi gāl dār kitame šviesesniame tretiname, kuriame mudviejū būtū kas kart dingusi, kaip žvaigždės dingsta saulės šviesoje!"

"Ir gīvībė, kuri mane pildė, buvo tokia, kaip ją tur būt kažikur, gāl už mirties gīvendamas, ragāves. O ta gīvībė plaukė mūsų āmžiaus srovė."

"Plaukė ir sunešė visokiū gīvenimo šešėliū. Tai ir vėl siautėsi aplink mane rūkai. Bet jos siela nuolatai tārė į mane. Ir nuolatai pasieko spinduliai jos sielos šviesos mano sielā. Tad pratarė ji: Savo āmžiū suglau-dusi į māžā pluokstelī tau paduosiu. Pasiimk jį ir pasi-diaugki juo, jeigu manes nebenumanīsi gīvenimo rūkuose. O tu tše dār klajosi."

"Tas pluokstelis, tai antrasis šio rāsto perskīrimas. Gīvenau. Bet nenukreipiau akies nuo to, kā vadinau zodiu aš. Surādes jį jos sieloje, nustebau jį rasdamas ir kituose. Ir išlengvo vis daugiau nubliško mān, kā vadi-nau zodiu tu. Līg tatai savije neturētū jokios tikrībės. Vis aiškiau išvīdau savo aš, save patī, savo patībe visame."

"Tai sukilo, pirma tiliāi, tad vis garsiau mano sieloje negirdėta giesmė. Mano aš giedojo tše Amžinajā meile."

"Žinojau dabar, jog jos nėra gīvenimo rūkuose, kaip mān rodės pasitikus tā mergaite. Ira ji tai, kas augsta, kas viso judėjimo šaltinis, visos šviesos gelmė ira. Ji spindi iš visū žmoniū. Nors tie kažikaip apseitū su manim. Ira ji mano patībė. Ira tai, kā vadinau — aš."

"Taip, tai ta mergaitė nebegīvena šiuose rūkuose. Ir turētiau dabar gaivinties tuo jos mān duotu pluoksteliu? — Bet neprivalau jo. Buvova dabar abu iškilusiu iš tū rūkū. Nors jos ir nebenumaniau, vis dėlto save radau joje. Tik atvėriau dār jos rāstā. Ir išvīdau zodius: "Vi-sas mano āmžius buvo jieškojimas savės. Tavij save radau. Ir išvīdau abu viename. Baigiu vaikštiojusi rūkuose."

Tais zodiais ir baigėsi pirmoji mān paduoto rāsto dalis. Tuojau ėmiau skaitīti ir antrajā. Bet koks nuosta-bumas! Beveik tas pat rašīta ir tše. Tiktai kad motriška ranka tše buvo pastebima. Berods zodiai buvo taipo-jau kiti. Vienok mān rodės, kad jie tik išreiškė antrā pusė

tūjū, kuriuos mano bitulis parāšes buvo. Gāl buvo daugiau ir iškeltas pasiilgimas surasti save.

Ir akies mirksnis jūdvių susitikimo buvo pašventintas rīkāvimu: "Nebeesmi apleista! Nebeklaidiosiu! Surādusi esmi save tavij! tavij! tavij!"

Buvo naktovidis, kaip aš tai skaitiau. Ir išmaniau aiškiai: Tai buvo vieno gyvenimo gijis. Verpta amžinibės amžinibe.

Tilu buvo neapsakomai. Pagaliaus žvalgiaus. Kaip tik ir buvau skaititi galėjes! Mano žvakelė lig nešvietė! Bet aplink mane buvo begalo šviesu. Ir giliausiu tūlėjimu tārė didioji palaima. Nebuvo nakties. Ir nebuvo gyvenimo rūkū. Regėjau sielos akimis.

Mano bitulis buvo rūkus apleides. Matiau jo sielā ir josios esant vienu tame, iš kurio jos buvo keliāvusios toli, nuobodai toli — ilgas, ilgas amžius.

Tūlėdamas be jokiū mintiū žvelgiau į tū skautibe. Sventumas tūla giedojo. Ir mūn skambėjo sielōj: Tai aš.

Kaži-kas sujudo. Žvalgiaus. Ir vėl išvīdau gyvenimo rūkus. Žengiau tad juose. Ir lig buvo skaudu. Ir vėl lig sveikino mane palaima. Bet žmonės kalba apie gyvenimā ir tūria: Tai mūsū diena. *Vidūnas.*

APŽVALGA.

Lietuviū susirinkimai ant Rambūno. Nepamiršo tur būt Prūsū Lietuviai niekumet, jog Rambūnas ant Nāmuno kranto ūra jiems šventa vieta iš seno. Kasmet susirinkdavo jie Jono vākarā ant jo. Sukurdavo dār ir didiā augštai iškeltā ugnī. Ir žiūrėdavo į jū tūlėdami arba kartais tūliai ir pasišnekėdami. Tūli dār priešais ir vaikštiodavo. Aiškiai buvo matīti, jog veik visi buvo apimti ūpatingo

jausmo. Bet rodos nei vienas nebūtū nieko tikra apie jū pasakīti galėjes. Ateidavo ant kālno ir tokie, kurie jau nebe mokėjo šnekėti lietuviškai. Ir jie buvo vedami jiems nesuprantamo jausmo. Paklausiami, gāl būtū atsāke, tše esā grazu, ūpatinga, kiti nukeliaujā taipojau, ir tt. Kaip Lietuviai pradėjo spiesties į draugijas ir tosios dalīvaudavo tuose Lietuvīū susirinkimuose ant Rambūno. Bet

pastarais metais labai skaitlingai kildavo ir Vokietiai Jono vākarā Rambūnan. Ir kitus susirinkimus, būtent tikībinius, vieni ir antri sušaukdavo tais metais ant Rambūno. Kalbėdavo tad ū žmones visokie kunigai, sakītojai ir stabmeldiū privertėjai, "pasiuntiniai". Išpāsakodavo kartais visai nebūtus dalikus apie senuosius Lietuvius. Nepamirštamā būs tur būt Lietuviams, kaip vienas vīskupas, kilės pats iš Lietuvīū, pirm keliū metū tvirtino, jog senieji Lietuviai aukodave savo Dievams žmones, taip kad aukū kraujas srovėmis plūdes nuo Rambūno. Pamiršo žmogus pasakīti, kad tai ar jo sapnai ar kito Lietuvīū neapkestojo melai ūra, ir kad križuotiai savo Dievui, būtent troškuliui Prūsū ir Lietuvīū žemės ir turto pasigrėbti, žmonīū, Prūsū ir Lietuvīū, tūkstantiais nužude ir jū kraujo pralije ūra. — Dabar ir Prūsū Lietuvos jaunimas susieina ant Rambūno su savo jauna ir skautia širdimi jau kelis metus. O nors šiū metū susirinkimas nebuvo harmoniškas, tatiāu rodosi, jog tie susiejimai pasidarīs visū svarbiausias mūsū tautiniame gyvenime. Pagaliaus, būtent 3. Rugpiūtio, ūviko ant Rambūno net politiškas Lietuvīū susirinkimas, kuriame dalīvāvo žmones iš veik visū Prūsū Lietuvīū kraštū. Susiejō 600 žmonīū su viršum. Tarp jū buvo matīti vīriausieji politikos Prūsū Lietuvos veikėjai ir

abu dabarties Lietuvīū atstoviu Prūsū saime. Klausiaus sākōmū kalbū. Aiškiai jos reiškē, kaip labai Lietuviai mīli savo tautā ir savo kalbā. Bet beveik dār daug aiškiau buvo matīti, kaip ir visa širdimi jie prisiriše prie Prūsū žemės valdovo. Matau, tai tiems Lietuviams tikrai širdies dalikas. O tad atsiminau, kaip dažnai Lietuviai buvo priversti pasiguosti, kad ir maži jū reikalāvimai dėl atbojimo jū kalbos nēra pildīti. Atsiminau, kaip Lietuviai neatgrisdami ūra maldas siunte ū karaliū ir valdiā. Kartais berods ūra išgirde ir nuraminimo žodī, bet kartais nei atsākimo nēra gāve. Bet jie tikėjo kaip ir dār tiki. Rodos Vokietiai turētū ištikro nukaisti iš gēdos, tokiū žmonīū negelbėdami, jeib jū kalba išliktū, kuri ūra tiesiog žmonijos brangūinas. Visai nēra suprantamas toks Vokietīū, ūpatiai valdios pasielgimas. Lietuvīū tikimībē ir meilē ū Prūsū karaliū ūra visus amžius apsišėskusi visai nepajudoma. Visai nēra todėl tše jokio politikos klausimo, kurs verstū ū Lietuvius neatsizvelgti. Ar būtū ištikrūjū Vokietiai likimo pasmerkti nebōti teisingumo reikalāvimū, jeib likimas galētū juos paduoti žuvimui? O kitoms tautoms, gāl Slāvams, iškilt pasisektū? Berods, iš to mums nepareitū joks geras. Ir Slāvai mus taipojau skaustū. Lieka mums tikt viena: patiems rūpinties savo

išlikimu, pildant visus doros istatimus nuo zemūjų lig augštiausiųjų. Tuomet negali išeiti kitaip, kaip kad likimo istatimas pats mus neš ir kels augstin tarp tų tautų, kurie nepildo, kā žmoniškumas liepia.

Vienas Vokietiu rašytojas nūdien dažnai menamas geresniuose Vokietiu laikraščiuose. Sukako jam šiais metais 31. Liepos m. 70 metų. Šis rašytojas, vardu Peter Rosegger, augęs labai varginguose padėjimuose, ir dabar garsiausias Vokietiu rašytojas. Augintas katalikų tikiba, jis ir pasilikes ir geru Kataliku. Vienok jis didiu širdingumu užjautia ir Evangelikus. Jam ir duotas ans didysis išmānimas, kurs moka branginti visokius tikibos apsišėskimus. Todėl jis ir neliko tik Vokietiu katalikū, bet tūpo visū Vokietiu rašytoju. Jo rāštai visi turi prakilnībės žimī. Ir giliai jie turi savo šaknis Vokietiu tautos sieloj. Viena labai svarbi jo mintis ir ta: prisizīnimas prie tautos turi būti ir prievarta rūpinties doriniu savo tautos kilimu, jeib ji tuomet turētū tiesa būti tarp kitū tautū. Daug meilės jis apreiškia ūkininkū luomui. Keli vīriausieji jo rāštai ir šie: "Waldschulmeister" (Pagirio mokintojas), "Gottsucher" (Dievojieškotojas), "Jakob der Letzte" (Paskutinīsis Jokubas), "Martīn der Mann" (Martinas—vīras), "Ewiges Licht" (Amžina Sviesa) ir "J. N. R. J."

Vangū vīrū pataisimas—Vienas Berlino laikraštis praneša, (Berliner Lokal Anzeiger Nr. 315 metų 13.) jog Amerikoj, Seattlo (tark Sītle) mieste, esā priemonē išrasta vīrus pataisiti, kurie dirbti nenori. Visi jie gāli, īpatiai ir tad, kad jie savo žmonas ir vaikus apleidia ir jū išlaikimu nesirūpina, kalėjimu nubausti ir po policios priežiūros prie darbo vertiami būti. Labai sunkiojo darbo pelnas nebūtū vīrams duodamas, bet moteroms. Vīrai vien tik maistā tegautū. — Visur toks istatimas būtū labai naudingas. Nors su juo rīštūsi ir visokiū neteisumū. Bet tikrai jie būtū menkesni negu tie, kurie pasidāro vīrui viskā prageriant. O kaip mums zinoma, istatimai, kurie didesnī teisingumā teikia žmoniū gyvenimui, veikia visame pasaulyje īvīksta. Todėl gālime ir mes lūkėti po ilgesniu laiku susilaukti tokī istatimā.

Vokios socialistū draugijos vadovas, August Bebel, pasimirē 13. Rūg. pasiekes 73 metus. Įpatingā ir labai žimīā gāliā jis apreiškē givendamas. Sāko jī buvusiu teisingu žmogumi. Ir nėra abejonės, kad jis daug ir dirbes darbininkū luomo gerui. Rodos, kad Vokios darbininkū aprūpinimas senātvėj ir ligoj viena didiausiųjų priezastiū jo veikime turi. Tatiū manau, jog jis nuolatai kurstīdamas darbininkū nekantā prieš kitus luomus daug jėgos bereikalo išaikvojes ir. Vds.

PASIKALBEJIMAI.

Anti-Ragutis. Kodėl be-turto žmonės daug vaikū gimdo ir jū māza temiršta kūdikio laiku? Dauguriū tarpe pastebimas visai kitoks apsišėskimas. — Ar jau visumet taip, dār labai abejotina. Vokietiu kaizaris turi 6 sūnus ir 1 dukrā, Rusū cāras ir turi visā eile vaikū, o jū nelaikisime neturintiais. Tatiū gana dažnai galima pastebėti, jog vargdieniai turi daug, didiūnai māza vaikū. Gāli būti tām viena ir vīriausioji priezastis šie: Vargdieniai tepazīsta kūdikiū gaminimā ir auginimā kaipo didiausiāji gyvenimo diaugsmā. Dauguriai gāli jo jieškoti ir tiki jī rasti visokiuose dalikuose, ir vaikū auginimas tām ir dažnai klūtis. Bet ir sākoma, kad gaminimo jėgos susivartoja, kur smagenis daug turi dirbti. O didiūnai givena daugiau smaginiū negu viso kūno dārbu. Daug pasiziūrėti ir pasiklausiti ir jau gana sunkus smageniū dārbus. Todėl didiūnai, īpatiai dvāsia dirbantieji, nei negāli gaminti tiek vaikū, kiek vargdieniai. Išėmimū ir visur. Ir bevaikiū žmonės toli dār nėra tokie, kurie labiau dirba smāgenimis. Turētiau pasakiti šison dār ir daugiau, īpatiai apie nusizėgimā prieš gamtos istatimus, bet nemielā mān kalbėti apie žmoniū paklidimus.

2. Ar rankraštije atsi-spindi žmogaus sielos ir

kūno stovis? — Kitaip visai nėra galima. Visu, kār žmogus dāro, apsišėskia jo stovis. O kadangi rāšimas ir labai pinklus veikimas, kuriame susimezga augsti ir žemi žmogaus viekai ir īpatībės, todėl iš rankraštio labai daug apie žmogū pasiskaititi galima. Tik nelengva tai. Rankraštis taisiosi, kuomet žmogus vidūje keitiasi. Labai gražiai rāšis žmogus su skaidriu mānīmu, prakilna siela, īpatiai, kad jis rāšidamas būs ramus. Tik reikia zinoti, tūli laiko rankraštī gražu, kurs tėra ligiū rai-diū pastatimas. O tai dažnai pareina iš pāpročio.

Krivaitis. Kaip reikētū vaikus geriausiai auginti, jeib žmonėmis taptū? — Apie tai paprastai pilnos knigos surāšomos. Galima šison todėl svarbiausiųjų dalikū tik kelis minėti. Vīriausioji auginimo priemonē ir augintojo paveikslas, kurio vainikas bus gilia tikiba. Kuomet augintojas visu, ir maziausiu, teisibe apreiškia, kuomet jis iš širdies dugno geras, doras, jau jo artībē be jokiū pamokū veikia i vaikā ir jī augina. Įpatiai svarbu tai todėl, kad pradia viso žmoniškumo, būtent pagarbos jausmas su tuo susiriša. Tām tvirtinti būtina ir vaikus prie paklusnumo laikiti. Tuo ir dedamas pāmatas susivaldīmui, iš kurio

kila doros galia. Proto ir išmintiausiai auginti dera vaikų pratinimas visa gerai pastebėti ir minau visumet teisibe kalbėti bei zodī išlaikīti. Līgiu būdu svarbu ūra, kad jie rāginami vis kiekvienā savo judėjimā pasekti su savo sāmone, taip, kad vis zinotū, kā dārā. Didiausias kūno svarumas taipo-jau labai svarbus žmogaus kilimui. Pagaliaus reikalinga, kad lāvinamos būtū pirm visū vaikū dovanos, kuriomis jie nuo kitū atsizīmi. Tik tuomet, kad žmogus joms atitinkamai gāli veikti

ir dirbti savo āmziūje, jis be didesniū sunkenībiū dvāsioje tarps per visā āmziū. Bet, jei nesiliktū nepastebēta: augintojas turi pasistengti išlengvo vis labiau vaikā pastatīti ant jo paties kojū.

A. Rgt. Norētiau "Jaunimo" A-b-c rankos rašte išmokti. Ar nepaduos jos "Jaunimas?" — Ketame už neilgo laiko išleisti tām titia rašitā raštelī. Seniai jis jau prirengtas, kadangi senai jau reikalautas. Tik reikia dār māzumā jī tobūlinti. O nespėjame. Darbū ūra begālo, kuriū Lietuva reikalauja iš mūsū. Vds.

NAUJI RASTAI.

Dievo Muzikantas, 3aliosios girios giesmės. Vilnius. Išleido Antanas Dirsė. 1913. mts. Kaina 10 Kap. — Visumet tegālime pasidiaugti gaudami ī rankas žmoniū dainū rinkineli, nors būtū jis toks māžas kaip šitasis. Bet turint dainū zodius teturima dainos puse. Antroji ūra gaida. Žmoniū dainos ūra gimusios su gaidomis. Todėl tos neturētū būti praleidiamos. Reikētū suprasti, kad poėmai, kurie gāli būtū deklamuojami, visai kas kita negu dainos, kurios istariamās teturētū būti daināvimu.

L. Mokslo Draugijos rāštai, Lietuviū Tauta, Kniga II, Dalis 2. Vilniuje 1913. mt. Kaina 1 r. 50 kap. su persiunt. 1 r. 66 kap. Turinīs 1. Ad. Srba, Mediaga Lietuviū kalbos syntakse; 2. P. Avizonis, Aklumas ir trachoma Lietuvoje; 3. M. Ytšas, Evangelikū-reformātū parapijū tvarka Lietuvoje; 4. P. Leonas ir A. Janulaitis, Lietuviū paprotiū teisė; 5. M. Gustaitis, kunigas Antanas Tatarė; 6. A. Janulaitis, Simanas Daukantas; 7. J. Enzelin, Litauisch-lettische Miscellen (tai ūra mišro turinio rāšiniai. Vds.); 8. Iš Liet. Mokslo Draugijos kronikos ir 9. L. Mokslo Draugijos nariai 1911|12 mt. Kaip matīti, gana daug ir svarbū tše rāšiniū. Atspauzdintas atskiriai ir mār atsiūstas ūra rāstas:

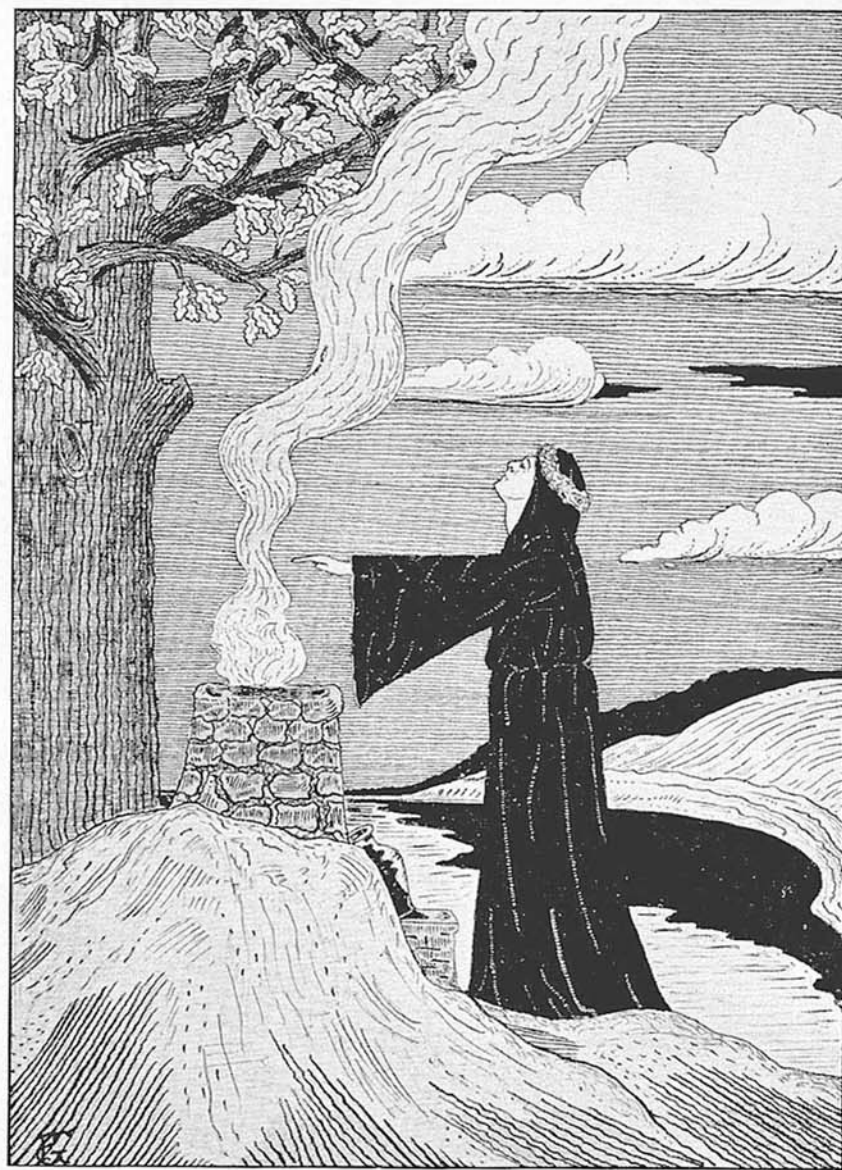
A. Janulaitis, Simanas Daukantas. Vilnius 1913. mt. Kaina 60 kap. Kaip matīti, ūra tai dārbas atliktas su didiu stropumu. Vds.

Iš leidėjū-rašitojū pusės.

"Jaunimas" siuntiamas ī namus už 2,40 M. metams, ī Didijā Lietuvā už 1,25 Rublī, ī Amėrikā už 75 Centus, pavienis numeris už 30 Pfg., 15 Kap. arba 10 Cent. — Iš Did. Liet. galima piningus siūsti īdedant ī laikkā popierinī Rublī, o 25 Kap. post. markėmis. Bet nereikētū īdėti markes už visa 1,25 Rbl. Laikkā reikētū ūrašidinti. „Jaunimo“ tām nesiuntiamo, kurio adreso neišskaitome. — Prāeitū metū "Jaunimas" ūra dabar gaunamas ir gražiai ūrištas už 3,50 M., 1,70 Rbl. arba 1 Dol. Gaunami ir "Saltiniai" nerišti už 2 M. metams, rišti už 3,50 M., 1,70 Rbl. arba 1 Dol.

Už leidėjus - rašitojus

Martin Aszmutat, Tilžėj, (Tilsit) **Garnisonstr. 19.**

Pasišventimas.

P. Golovnia.